

اذان ظهر، عبور خورشید از نصف‌النهار ناظر یا بیشینه ارتفاع آن؟

علی‌اکبر نیری

مرکز تقویم مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران، aliakbar_nayyeri@yahoo.com

برخی گفته‌اند که وقت اذان ظهر مطابق با زمانی است که طول سایه ایجاد شده از یک شاخص عمودی بر اثر تابش آفتاب به مقدار کمینه خود در طول روز رسیده، پس از آن شاهد بلند شدن سایه یا به اصطلاح *زوال* شمس باشیم. بنابراین نظر اذان ظهر زمانی است که خورشید بیشینه ارتفاع خود را در طول روز اختیار می‌کند. از طرفی گفته می‌شود که خورشید وقتی به بیشینه ارتفاع خود می‌رسد که در حال عبور از نصف‌النهار ناظر باشد (عبور بالایی خورشید). در این مقاله نشان داده خواهد شد که لحظه‌ای که خورشید در آن به بیشترین ارتفاع خود در طول روز می‌رسد با لحظه عبور بالایی خورشید تفاوتی هرچند بسیار کوچک دارد. در ادامه هم رابطه این مقدار اختلاف، با میل خورشید و نرخ تغییرات آن در حوالی ظهر روز مورد نظر و همچنین با عرض جغرافیایی ناظر استخراج شده، نمودارهای مربوطه ارائه خواهند شد.